

Judikát NS 21 Cdo 3148/2014

Soud:	Nejvyšší soud
Datum rozhodnutí:	12/15/2015
Spisová značka:	21 Cdo 3148/2014
ECLI:	ECLI:CZ:NS:2015:21.CDO.3148.2014.1
Typ rozhodnutí:	ROZSUDEK
Heslo:	Pracovněprávní vztahy Přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů Předběžná otázka Pravomoc soudu
Dotčené předpisy:	§ 338 odst. 2 předpisu č. 262/2006Sb. § 135 odst. 1 a 2 o. s. ř. § 132 o. s. ř. § 7 odst. 1 o. s. ř. § 243d písm. a) o. s. ř.
Kategorie rozhodnutí:	C

21 Cdo 3148/2014

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Zdeňka Novotného a soudců JUDr. Ljubomíra Drápala a JUDr. Lubomíra Ptáčka, Ph.D. v právní věci žalobkyně R. P., zastoupené mgr. Zuzanou Nedomlelovou, advokátkou se sídlem v Liberci X - Františkově, Vysoká č. 149/4, proti žalovanému V. Š., se sídlem v Liberci, U Sídliště č. 458, IČO 156 48 150, zastoupenému JUDr. Josefem Hajným, advokátem se sídlem v České Kamenici, Jateční č. 760, o zaplacení 89.759,38 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Liberci pod sp. zn. 16 C 207/2009, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočky v Liberci, ze dne 7. března 2014 č.j. 83 Co 91/2013-206, takto:

I. Dovolání žalobkyně se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů dovolacího řízení.

Odůvodnění:

Žalobkyně se domáhala žalobou podanou u Okresního soudu v Liberci dne 4.5.2009, aby jí žalovaný zaplatil na náhradě mzdy za měsíce listopad a prosinec 2008 a za poměrnou část měsíce ledna 2009, kdy jí nepřiděloval práci, náhradu mzdy ve výši 41.674,- Kč, a vzhledem k tomu, že dne 18.1.2009 zrušila pracovní poměr okamžitě, požadovala trojnásobek průměrného měsíčního výdělku ve výši 41.674,- Kč jako odstupné. Žalobu odůvodnila zejména tím, že u žalovaného pracovala na základě pracovní smlouvy ze dne 1.1.2007 jako prodejce bufetu a obsluha čerpací stanice. Od 1.11.2008 žalovaný žalobkyni nepřiděloval práci s odůvodněním, že práva a povinnosti z pracovněprávních vztahů přešla dnem 1.11.2008 na J. B., což však Okresní správa sociálního zabezpečení v Liberci ve svém vyjádření ze dne 2.2.2009 vyvrátila.

Okresní soud v Liberci rozsudkem ze dne 18.5.2011 č.j. 16 C 207/2009-44 žalobě vyhověl a rozhodl, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradě nákladů řízení 32.102,- Kč k rukám advokáta JUDr. Martina Köhlera. Dospěl k závěru, že pracovní poměr žalobkyně u žalovaného existoval od 1.1.2007 do 18.1.2009, kdy jej žalobkyně ukončila okamžitým zrušením pro neplacení mzdy poté, co žalovaného dne 21.12.2008 neúspěšně vyzvala, aby jí přiděloval práci. Dne 1.11.2008 sice uzavřela pracovní smlouvu s J. B., v níž byl sjednán stejný druh práce a stejné pracoviště. Byl-li mezi novým zaměstnavatelem a žalovaným sepsán zápis o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů, pak tento zápis nebyl způsobilý faktický přechod práv a povinností z pracovněprávních vztahů přivodit. Vzhledem k tomu, že je možné vedle sebe uzavřít několik základních pracovněprávních vztahů,

byl podle názoru soudu prvního stupně pracovní poměr mezi žalobkyní a žalovaným ukončen žalobkyní až okamžitým zrušením pracovního poměru z důvodu nevyplacení mzdy.

K odvolání žalovaného Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, usnesením ze dne 16.5.2012 č.j. 30 Co 392/2011-84 rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Přisvědčil soudu prvního stupně, že zápis o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů ze dne 1.11.2008 sám o sobě jako důvod přechodu neobstojí. Vytkl však, že bylo zapotřebí zabývat se tím, na základě čeho došlo nebo mělo dojít k tvrzenému přechodu práv a povinností. Z dokazování vyplynulo, že v říjnu 2008 byla společností Benzina s.r.o. vypovězena žalovanému smlouva o nájmu čerpací stanice a nová smlouva byla uzavřena s J. B. Žalovaný pak novému nájemci prodal veškeré zboží a dohodli se na převzetí dosavadních zaměstnanců. Ti byli na nastalou změnu upozorněni, a osm z deseti zaměstnanců přešlo ke dni 1.11.2008 k novému zaměstnavateli, kde na stejném pracovišti nadále vykonávali stejný druh práce za stejných finančních podmínek. Při zohlednění specifik podnikání žalovaného byly pro činnost či úkoly zaměstnavatele v daném případě významné právě jen existence nájmu čerpací stanice, (technologie a budovy včetně vybavení), hmotné zásoby a zaměstnanci. Podle tvrzení žalovaného všechny tyto složky jeho podnikání přešly na přebírajícího zaměstnavatele J. B. Podle názoru odvolacího soudu je přítom bez významu, že k přechodu nájmu čerpací stanice nedošlo dohodou mezi původním a novým zaměstnavatelem, nýbrž na základě právních úkonů činěných s třetí osobou. Nepodstatné je rovněž záporné stanovisko OSSZ k přechodu práv a povinností.

Okresní soud v Liberci poté rozsudkem ze dne 12.12.2012 č.j. 16 C 207/2009-180 žalobu zamítl a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů řízení 58.346,60 Kč k rukám advokáta JUDr. Josefa Hajného. Soud prvního stupně vycházel ze zjištění, že žalovaný i J. B. vykonávali při provozu čerpací stanice č. 347 v L. totožnou podnikatelskou činnost. V rámci ukončení podnikatelské činnosti žalovaného pak byla provedena „celá řada právních úkonů“ jak vůči majiteli čerpací stanice firmě Benzina s.r.o., tak vůči přebírajícímu J. B., tak vůči stávajícím zaměstnancům. V daném případě přešly veškeré složky podnikání žalovaného na přebírajícího zaměstnavatele J. B., přičemž totožnost prováděné činnosti zůstala zachována. Byť zápis o přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů podepsaný žalovaným a novým zaměstnavatelem sám o sobě k přechodu práv a povinností vést nemohl, lze na základě dalších právních skutečností učinit závěr, že k datu 1.11.2008 došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu žalobkyně podle ustanovení § 338 odst. 2 zák. práce. Soud prvního stupně zdůraznil, že tím nebyla žádným způsobem poškozena práva žalobkyně, neboť ta vykonávala nadále „naprosto totožnou pracovní činnost jako obsluha čerpací stanice, ve stejném místě výkonu práce a prakticky za totožných pracovních podmínek“. Vzhledem k tomu, že došlo k přechodu práv a povinností na nového zaměstnavatele, „nemohlo být žalobě vyhověno“.

Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, k odvolání obou účastníků rozsudkem ze dne 7.3.2014 č.j. 83 Co 91/2013-206 potvrdil rozsudek soudu prvního stupně ve věci samé, ve výroku o nákladech řízení změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobkyni uložil zaplatit žalovanému 55.127,20 Kč k rukám advokáta JUDr. Josefa Hajného a rozhodl, že žalobkyně je povinna zaplatit žalovanému na náhradě nákladů odvolacího řízení 2.650,- Kč k rukám advokáta JUDr. Josefa Hajného. Odvolací soud vyslovil souhlas se závěrem soudu prvního stupně, že „k 1.11.2008 došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu založeného mezi účastníky pracovní smlouvou z žalovaného na přejímajícího zaměstnavatele J. B.“. Jestliže jsou předpoklady vyžadované zákonem naplněny, práva a povinnosti z pracovněprávního vztahu přejdou na přejímajícího zaměstnavatele, byť by k tomu okresní správa sociálního zabezpečení vydala záporné stanovisko. „Sdělení (potvrzení) Okresní správy sociálního zabezpečení v Liberci, že z jejich pohledu se nejednalo o převod práv a povinností z organizace žalovaného na organizaci J. B., proto nemůže na uvedených závěrech ničeho změnit“. Toto stanovisko není důkazem vyšší hodnoty a soudy nemají povinnost rozhodovat s ním v souladu, jak se žalobkyně mylně domnívá. Za těchto okolností příslušely žalobkyni počínaje dnem 1.11.2008 mzdové či jiné nároky jen ze vztahu vůči J. B., a žaloba proto nemůže být důvodná.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně dovolání. Uvádí, že „je přesvědčena, že rozhodující pro posouzení skutečnosti, zda došlo k přechodu práv a povinností z pracovněprávního vztahu na J. B. je skutečnost, že Okresní správa sociálního zabezpečení Liberec eviduje zánik organizace žalovaného, a to bez právního nástupce“. Tím, že odvolací soud k tomuto důkazu nepřihlédl, vytvořil „nebezpečný precedent“. Soudy „měly přistoupit k žalobkyní navrhovanému důkazu se zřetelem na zásadu legální teorie důkazní a přihlédnout k faktu, že byl vydán státním orgánem OSSZ“, „jehož věrohodnost nemůže být zpochybněna“. Postupem soudů došlo k narušení právní jistoty v pracovních vztazích, ke znevýhodnění zaměstnanců jako slabší strany a popření zásady „vigilantibus iura scripta sunt“. Dovolatelka proto navrhl, aby odvolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a aby mu věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnou osobou (účastníkem řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 občanského soudního řádu a že věc je třeba i v současné době - vzhledem k tomu, že řízení v projednávané věci bylo zahájeno v době před 1.1.2014 - posoudit (srov. Čl. II bod 2 zákona č. 293/2013 Sb.) podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, účinném do 31.12.2013 (dále jen „o.s.ř.“), se nejprve zabýval otázkou přípustnosti dovolání.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o.s.ř.).

Není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237 o.s.ř.).

V projednávané věci bylo pro rozhodnutí soudů významné (mimo jiné) vyřešení právní otázky, zda a za jakých okolností je soud v občanském soudním řízení vázán právním názorem jiného státního orgánu. Vzhledem k tomu, že tato právní otázka hmotného práva dosud nebyla v rozhodování odvolacího soudu ve všech souvislostech vyřešena, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že dovolání žalobce je přípustné podle ustanovení § 237 o.s.ř.

Po přezkoumání rozsudku odvolacího soudu ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř., které provedl bez jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.), Nejvyšší soud ČR dospěl k závěru, že dovolání není opodstatněné.

Ve vztahu k otázce, v níž dovolatelka spatřuje nesprávné právní posouzení věci, z potvrzení (sdělení) Okresní správy sociálního zabezpečení v Liberci ze dne 2.2.2009 vyplývá, že podle názoru zde uvedeného „Organizace V. Š. zanikla ke dni 7.11.2008 likvidační kontrolou bez právního nástupce. Na OSSZ v Liberci se nejednalo o převod práv a povinností z organizace V. Š. na organizaci J. B.“. Za tohoto stavu je pro posouzení, zda jde o vyřešení předběžné otázky, rozhodující kromě jiného závěr o tom, zda jde o rozhodnutí, z něhož je třeba v posuzované věci ve smyslu ustanovení § 135 odst. 2 druhé věty o.s.ř. vycházet.

V občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z občanskoprávních, pracovních, rodinných a obchodních vztahů, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány (§ 7 odst. 1 o.s.ř.). Jiné věci projednávají a rozhodují soudy v občanském soudním řízení, jen stanoví-li to zákon (§ 7 odst. 3 o.s.ř.).

To však neznamená, že by soud nebyl oprávněn při výkonu své pravomoci posuzovat i otázky zasahující do jiného právního odvětví. Výjimkou je ustanovení § 135 odst. 1 o.s.ř. které tím, že vyjadřuje přímou vázanost soudu v občanském soudním řízení rozhodnutím příslušných orgánů o tom, že byl spáchán trestný čin, přestupek nebo jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních předpisů, a kdo jej spáchal, jakož i rozhodnutím o osobním stavu, vyjadřuje skutečnost, že o uvedených věcech smí rozhodovat jen k tomu příslušný orgán, a tím vlastně vyslovuje zákaz prejudiciálního řešení těchto otázek jiným procesním soudem. Nejde-li o tyto taxativním způsobem vymezené případy, může soud jinak otázky, u nichž není vyloučeno jejich předběžné řešení, posoudit sám, i když o nich přísluší rozhodnout jinému orgánu. Pouze tehdy, jestliže bylo o takové otázce vydáno příslušným orgánem rozhodnutí, soud z něho vychází (§ 135 odst. 2 věta druhá o.s.ř.). Uvedené ustanovení tedy neumožňuje procesnímu soudu, aby si vytvořil na předběžnou otázku názor nezávisle od výsledků řízení, k nimž dříve dospěl příslušný orgán a toto rozhodnutí je pro něj procesně závazné.

O takový případ se v posuzované věci nejedná. Odvolací soud řešil v projednávaném případě otázku přechodu práv a povinností z pracovněprávních vztahů podle hlavy XV zákoníku práce (ve znění účinném do 31.12.2008 vzhledem k tomu, že ke skutečnosti, z níž žalobkyně dovozuje svůj nárok na náhradu mzdy a odstupné došlo v listopadu 2008). Dospěl-li k závěru, že v daném případě došlo k přechodu práv a povinností žalobkyně na přejímajícího zaměstnavatele ve smyslu ustanovení § 338 odst. 2 zák. práce v důsledku převodu činnosti zaměstnavatele k jinému zaměstnavateli, řešil tak otázku vyplývající z pracovněprávních vztahů zcela v rámci pravomoci svěřené soudům v občanském soudním řízení podle § 7 odst. 1 o.s.ř.

Ve prospěch opačného názoru nelze ani důvodně namítat, že soudy měly přistoupit k žalobkyni navrhovanému důkazu „se zřetelem na zásadu legální teorie důkazní“, a že měly přihlídnout k faktu, že listina byla vydána státním orgánem a že tedy „disponuje vyšším stupněm důkazní hodnoty“.

Dokazování, které soud v občanském soudním řízení provádí, slouží ke zjištění skutkového stavu věci, na základě něhož soud rozhoduje o věci samé (§ 153 odst. 1 o.s.ř.). Plní-li účastník svou zákonnou povinnost označit důkazy k prokázání svých tvrzení (§ 120 odst. 1 o.s.ř.), může nabízet všechny důkazní prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů, fyzických a právnických osob, notářské nebo exekutorské zápisy a jiné listiny, ohledání a výslech účastníků (§ 125 věta první o.s.ř.). Z uvedeného vyplývá, že všechny navrhované důkazní prostředky musí směřovat ke zjištění skutkového stavu věci, a že je třeba důsledně rozlišovat skutkovou a právní stránku věci.

Důkazy soud hodnotí podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci (§ 132 o. s. ř.). Hodnocením důkazů se rozumí myšlenková činnost soudu, kterou je provedeným důkazům přisuzována hodnota závažnosti (důležitosti) pro rozhodnutí, hodnota zákonnosti a posléze hodnota pravdivosti. Pro hodnocení důkazů z hlediska jejich pravdivosti (věrohodnosti) zákon nepředepisuje formální postup a ani neurčuje váhu jednotlivých důkazů tím, že by některým důkazům přiznával vyšší pravdivostní hodnotu nebo naopak určitým důkazním prostředkům důkazní sílu zcela nebo zčásti odpíral. Dovolatelka náležitě neuvážila, že na rozdíl od tzv. legální (formální) důkazní teorie, která - důsledně vzato - znamenala zmechanizování procesu hodnocení důkazů, poněvadž předem stanovila jejich hierarchii a způsob hodnocení, stojí zákon na tzv. zásadě volného hodnocení důkazů, neboť - jak z toho odvolací soud správně vychází - ustanovení § 132 o.s.ř. ponechává postup při hodnocení důkazů úvaze soudu. Při hodnocení důkazů z hlediska jejich závažnosti (důležitosti) soud určuje, jaký význam mají jednotlivé důkazy pro jeho rozhodnutí a zda o ně může opřít svá skutková zjištění (zda jsou pro zjištění skutkového stavu upotřebitelné). Důkazy, které jsou pro rozhodnutí bezvýznamné, se dále nezabývá.

Za tohoto stavu nelze odvolacímu soudu důvodně vytýkat jeho závěr, že sdělení (potvrzení) Okresní správy sociálního zabezpečení v Liberci ze dne 2.2.2009 není rozhodnutím, z něhož by měl soud v civilním řízení ve smyslu ustanovení § 135 odst. 2 věty druhé o.s.ř. vycházet, a že tato listina (právní názor v ní zaujatý pro oblast působnosti OSSZ) nemá význam pro zjištění skutkového stavu v posuzované věci, a nemůže mít vliv na právní závěry, k nimž odvolací soud po zhodnocení relevantního skutkového stavu v souladu se zákonem v rámci své pravomoci dospěl.

Z uvedeného vyplývá, že napadený rozsudek odvolacího soudu ve věci samé je z hlediska uplatňovaných dovolacích důvodů věcně správný. Protože nebylo zjištěno, že by rozsudek odvolacího soudu byl postižen vadou uvedenou v ustanovení § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3 o.s.ř. nebo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud České republiky dovolání žalobkyně podle ustanovení § 243d písm. a) o.s.ř. zamítl.

O náhradě nákladů dovolacího řízení bylo rozhodnuto podle ustanovení § 243c odst. 3 věty první, § 224 odst. 1 a § 151 odst. 1 části věty před středníkem o.s.ř., neboť žalobkyně, jejíž dovolání bylo zamítnuto, na náhradu nákladů dovolacího řízení nemá právo a žalovanému v dovolacím řízení žádné náklady nevznikly.

Proti tomuto rozsudku není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 15. prosince 2015

JUDr. Zdeněk Novotný
předseda senátu

www.nsoud.cz

2018 - MPSV, TREXIMA, spol. s r.o.